

som, »Marija mi bo pomagala do zmage.«

»In ti, Sanchez?«

Tudi Mulat je prikimal.

»Torej, naj se zgodi,« je še pripomnil načelnik, »Marija bo pripomogla zadevi do zmage.«

Na Navarrovo migljaj sta oba pozvana slekla zgornjo obleko, načelnik je potegnil revolver iz pasu. »Kdor bi se drznil dvoboj motiti z medkljici, temu bom prebil s kroglo glavo,« je svaril Navarro.

Dvobojevnik sta zgrabila vsak svoj nož, se podala na odkazani prostor in se postavila na razdaljo 10 korakov.

»Je vse pripravljeno?« je vprašal Navarro.

Vsi so prikimali.

Navarro je dvignil roko.

»Torej v imenu Marije. Začnita!«

Na to povelje se je zagnal Sanchez s tigreskim skokom proti Pereiri, ki je odbil sunek z nožem in sam sunil, ne da bi zadel Mulata.

Sledil je naskok za naskokom, a oba bojovnika sta bila izurjena nožborilca. Če tudi je tekla kri iz ran, vendar ni bilo beležiti težjih ranjenj.

Sanchez je hotel končati zadevo. — Pognal se je v Španca. Med naskokom se je spotaknil ob korenino. Noga se mu je zapletla in nasadil se je sam na nož, katerega mu je podrl nasprotnik v obrambo.

Dvoboj je bil končan. Kot zdravnik sem se sklonil nad Sanchezom. Že površna preiskava je razodela, da je rana smrtna. Nož je prebodel pljuča in ranil celo srce.

Sanchez je vprašal s široko odprtimi očmi: »Moram li umreti?«

V odgovor sem pokimal.

»Potem vedite vsi. — Jaz — da jaz — sem ustrelil O' Briena. Splazil sem se v kočo Pereire — snel njegovo puško in ustrelil O' Briena — Nato sem obesil orožje neopaženo na prejšnje mesto, da bi odvrnil sum. Oropani drugulji so v moji koči — v vrečici za streho. — Prokleta bodi bogastvo, radi katerega sem prodal dušno zveliča-

nje!« Krvave pene so se prikazale umirajočemu na ustih in čez par minut je bilo vse pri kraju.

Pogubonosne dijamante so res našli na od Sancheza označenem mestu. — Božja sodba!

*

Usodepolni lov na tigre.

Angleški mornariški oficir, ki je bil uslužben v Zadnji Indiji, je objavil sledeči doživljaj:

»Moj prijatelj Mc Kelby, posestnik v Semagan Estate v pokrajini Kottattingi v Johore je imel zaposlenih na ogromni farmi za pridelovanje popra nad sto služabnikov. Povabil me je iz Singapura, kjer sem bil uslužben, na svojo zgoraj omenjeno posest, ki je v indijski divjini. Za časa obiska pri prijatelju sem se moral vsaki dan namazati po celem telesu z oljem iz citron, da me niso opikale na smrt razne strupene muhe in malarijo prenašajoči komarji. Velika nadloga je bila tudi gnusna golazen takozvanih stonožcev, ki lazijo tamkaj povsod po stanovanjih in jih je nemogoče iztrebiti.

Ko sem že nameraval vzeti slovo od gostoljubne farme, mi je obljubil prijatelj, da me bo popeljal na lovsko srečanje s kraljem indijskih džungel — tigrom. Držal je besedo in tako sva jo rezala nečega jutra od farme tri ure daleč, dokler nisva prišla do precej samotne domačinske vasi, katero nazivajo z malajskim imenom »Kompong«. Ko sva prodirala po pustinji za vasjo, me naenkrat ustavi prijatelj in mi pokaže z roko na ogromnega tigra, ki se je pripravil na smrtonosni skok proti nama. Z neverjetno duhaprisotnostjo in naglico je zagrabil prijatelj za puško, ki je počila in kralj džungle se je skotalil smrtno zadet po travi. Najni spremljevalci so se lotili res lepega in že starega plena, da bi ga odrli in vzeli seboj za spomin kože. Koj po ogledovanju res bogznaj koliko let starega tigra je odmevalo iz vasi obupno kričanje žensk. Zatem so

prilomastili k nam moški domačini, kričali ter kazali na ubitega tigra z besedami: »Nas čuvajoči duh, naš predstojnik je ubit, gorje morilcu!«

S prijateljem si nisva znala razložiti čudnega nastopa, sva se smejala in pregnala naravnost pobesnele napol divjake z grožnjami s puškami. Na povratku k farmi naju je podučil eden od spremljevalcev domačinov, da si je nakopal gospodar, ki je ustrelil tigra neizogibno maščevanje naravnost obupanih vaščanov. Tiger je že bil zelo, zelo star. Malajci so mu nosili vsaki dan hrano in radi tega je odganjal ter odvrčal od naselbine že leta in leta napade vseh raznih drugih zveri in tudi sovražnikov v človeški podobi. Kot dolgoletni varuh je kraljeval tik vasi, bil tem priprostim ljudem že nekak bog in od tod ta razjarjenost in zagotovilo maščevanja.

Nisva se zmenila s prijateljem za svarično pojasnilo, ampak sva legla po povratku v skupno spalnico vsak v eno postelj.

V temni noči me prebudi skrivnostno škripanje vrat in ko pogledam, razberem iz teme, da se bliža prijateljevi postelji človeška postava. Ko sem strahopetno zakričal, je segel prijatelj mirno pod zglavje, potegnil revolver in že je tičala krogla nočnemu vsiljivcu v glavi. Z neverjetno hladnokrvnostjo se je ta prepričal o smrti napadalca, ki je bil domačin iz tigrovega sela, pognal mrtvo truplo iz spalnice preko stopnic na dvorišče ter legel mirno k nadaljevanju počitka. Drugo jutro je postal redkobeseden in izredno nemiren. Silil je na takojšen odhod v mesto Singapore, da bi se tamkaj nekoliko umiril, razvedril ter odpočil.

Po popivanju in vseh mogočih zabavah sva se podala precej preko polnoči v mestnem hotelu zopet v skupno sobo k počitku. Vsled preobilne pijače sva zaspala kakor ubita. Zbudilo me je visoko sonce. Sedel sem na posteljo in se ogledal po prijatelju, ki se še niti ganil ni. Vstal sem, se umil, napravil in stopil k prijateljevi postelji.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Največja moč na svetu je krepost, ona ostane celo v smrti zmagovalka.

Tako močna je bila osebnost žene, ki se je čutila rojeno za vladanje na svetu, in to je bila Ana Katarina Zrinjska.

Bila je, kakor o njej pišejo kronisti, vlade željna, strastna gospa, zato so se je bali podložniki.

Bila je poučena o vseh tajnostih svojega soproga in njegovih zaveznikov. Kljub temu se ni mogla ta žena, ki je sanjala o kraljevski kroni, ustavljati vplivu čednosti, ki ji je stopila naproti v osebi plemenite grofice Ane Tatenbahove.

Ponižana od veličine svoje nasprotnice se je vrnila Ana Katarina Zrinjska na svoj grad v Čakovec.

Sklenila je, da noče zaostajati za velikodušno nasprotnico ter da bo vrnila pravi ženi njenega

29

soproga, državi pa zvestega služabnika. Hotela je raztrgati mrežo, ki jo je že razpredla okoli grofa Tatenbaha.

V Čakovcu pa jo je čakal drug mož, tam v veliki dvorani je stal mlad, lep plemenitaš v krasni, z zlatimi nitmi pretkani obleki, noseč grb na ročaju svojega meča.

Bil je to mladi obmejni grof Franjo Frankopan, ki je prišel v Čakovec s svojim spremljevalcem plemičem Mihaelom Bori, bivšim dvornim hišnikom pri palatinu Wesseleny in njegovi soprogi Juliji rojeni grofici de Naro iz Benetk, in s hrvatskimi plemiči Gottal, Genozzi in Mulicios.

Mladi obmejni grof stopi k svoji sestri ter jo vpraša, ali ne bodo kmalu zleteli nemški klobuki na Ogrskem kvišku.

To edino vprašanje bi zadostovalo, da bi razvnelo iznova ogenj navdušenja za svobodo domovine, ki je še vedno tlelo v njenem srcu, odkar se je sešla z grofico Ano Tatenbahovo ter se ni dal pogasiti.

Ko je nato Franjo Frankopan opominjal z vso močjo svojega govorniškega daru k dejanjem ter kazal na priprave, ki so se že izvršile za ta veliki boj, je grofica Zrinjska hitro pozabila na

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2118

že prvi pogled mi je izvil iz prs obupni krik in od trenutnega strahu sem se zgrudil na tla... V prijateljevih prsih je tičalo na strani srca do ročaja indijsko bodalo, ki se imenuje kris. Na ustih zabodenega je bilo videti bele pene, sicer pa je bil že trd. Na steno nad prijateljevo posteljo je bil pribit dolg tigrov zob podočnik in tabla z napisom: Lata kot! (Ta je moral umreti.)

Tekom dveh dni se je uresničilo nad mojim dobrim prijateljem ob ustreljenem tigru priseženo mu smrtno maščevanje.

Romarjem na Brezje.

Častitim gospodom duhovnikom: — Bagovolite se točno držati roka za prijave. Kdor prijave preje sklone, naj preje določeno prijavnico, nakar takoj določimo izkaznice. Potrebujemo tudi spovednike, ki imajo vse iste ugodnosti kakor vsako drugo leto. — Prosimo, da se prijavite v lepem številu!

Prijavljencem: Prijavite se čim prej, prijave po 20. juliju se ne sprejemajo več. Vsa navodila, kako se vam je ravnati, boste dobili tiskana na izkaznicah.

Kdo se naj posebno še prijavi? Naši fantje pravijo, da nimajo letos nikakih potov in izletov. Najboljši pot in izlet bo na Brezje. Prijavite se! Tudi za vas bo gori posebna beseda padla! Fantje, na svidenje!

Za Dijaško kuhinjo v Mariboru je bilo nabranih na gostiji Smerdel Joško in Pepca Vreže 150 Din. Bog plati!

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini

ZIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

Gospodarska obvestila.

Iz Slovenskih goric. V 23. številki »Slovenskega Gospodarja« je bilo objavljeno poročilo o vinarskem kongresu v Ljutomeru, kjer je bila sprejeta resolucija, da naj se s prihodnjim letom obdačevanje šmarnice poveča. Mi mali in srednji posestniki pa pritrdimo dopisniku v številki 23. iz Kalobija, da smo doletni posestniki največ prizadeti, ker nam denarja itak primanjkuje. Mi delamo od ranega jutra do poznega večera v potu svojega obraza in si vsak želi krepčila razen vode. Sadja ne bo, ker bo večinoma odpadlo vsled suhega vremena. Sploh pa mali posestniki sadnega drevja v toliki meri nimamo, da bi imeli dovolj sadjevca za pitje; sadje obrodi vsako drugo leto, pa še takrat ne gotovo. Kako dolgo pa bi gospodarili na svojih domovih, če bi hodili v krmo amerikanca pit, liter 18 do 20 Din? Davek se naj naloži takšnim posestnikom, kateri šmarnico prodajajo, ker imajo vsaj nekaj dohodkov od tega in pa dovolj sadjevca za domače potrebe. Prosimo bansko upravo, da upošteva naše želje.

Šmarje pri Jelšah. Pónkovski Anzek, sin našega cerkvenega ključarja in veleposestnika Josepa Strašek v Gaju, je lansko leto dovršil kmetijsko srednjo šolo v Bukovu na Srbskem ter bil do letošnje spomladi zaposlen kot praktikant deloma v Kamenici blizu Beograda, deloma na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Da se v svoji stroki še bolj izuri in tudi tujih jezikov nauči, se je podal v daljino in gorato Svico in sicer v Peney, 8 km zapadno od svetovno znanega mesta Ženeva. Iz te vasice čisto ob francoski meji je te dni poslal svojemu tukajšnjemu znanцу pisemce, ki ga bodo tudi bržčas tudi drugi naročniki »Slovenskega Gospodarja« z zanimanjem čitali. »Že prej bi vam moral javiti,« tako piše, »kjer sem in kako se mi godi. Imam pa prav malo prostega časa na razpolago in še tega navadno izrabim za izlete po prelepih krajih. Nahajam se v Peneyu blizu železniške postaje Satigney. Kakih sto korakov od naše hiše teče reka Rhona. Kraj je prav lep in ljudje so zelo prijazni ter govorijo večinoma francosko, a razumejo tudi nemški. Sedaj že poznam vse vaščane osebno in se zelo dobro razumem z njimi. Tudi moj gospodar je iz-

vanredno prijazen in uslužen človek. V njegovi hiši živimo kot doma. Jemo skupaj in imamo vsi isto hrano, ki je tečna, obilna in dobra. Posestvo je veliko okrog 50 ha in redi do 50 glav goveje živine in po šest do osem konj. Imamo vse poljedelske stroje in še celo traktor. Dela se izključno s stroji. Vinograda je 4 ha. Pridela se v njem prilično dobra kvaliteta. Klet je vedno odprta in gre lahko vsakdo izmed nas v njo, da se napije, a še do danes nisem videl pijanega človeka. V splošnem je tu zelo drago, tudi prometna sredstva so dražja kakor pri vas. Tisoč dinarjev ne pomeni dosti! Vsaka malenkost že stane 10 frankov, kar je naših sto dinarjev. Izleta izpod 10 frankov si človek ne more zamisliti. Jaz se počutim zelo zadovoljnega, čeravno 14 ur na dan delam, a grem veselo preko vsega tega z zavestjo, da je to izvrstna šola za bodoče življenje. Imam še dosti, dosti zanimivega pisati, a naj bo zaenkrat dovolj.« — Želimo mlademu, za napredek našega gospodarstva izredno navdušenemu dijaku obilo uspeha in bogatih izkušenj, da jih potem uveljavi za procvit našega kmetijstva in v dobrobit našega naroda!

*

Banski svet.

Ministrski predsednik in minister notranjih zadev general Živkovič je 3. julija imenoval člane banskih svetov. Za člane banskega sveta dravske banovine so bili imenovani na področju okrožnih sodišč v Mariboru in Celju ti-le gospodje:

za okraj brežiški: Franc Lipej, posestnik in trgovec v Brežicah;
za okraj gornjegrajski: Martin Steblovnik, predsednik občine v Šmartnem ob Paki;
za okraj dolnjelendavski: Stefan Litrop, predsednik občine v Strnišču;
za okraj dravograjski: Peter Mravljak, ekonom v Vuhredu;
za okraj konjiški: Anton Košir, predsednik občine v Žičah;
za okraj laški: Dr. Franjo Roš, odvetnik v Laškem;
za okraj ljubomski: Rajh Jakob, posestnik iz Ljutomera;
za okraj mariborski desni breg: Robič Srečko, posestnik in predsednik občine v Limbušu;
za okraj Maribor — levi breg: J. Šerbinek, posestnik v Vršniku;
za mesto Maribor: Dr. Juvan Alojzij, odvetnik in predsednik občine, dr. Pivko Ljudevit,

Zopet nov zvezek
Karl Mayevih spisov

izšel

namreč
II.

zvezek

PO DROZEM KURDISTANU

v vsebino: V leti - iz ječe
klove Amadije. Cena 13 Din.

Naroča se pri

Veljovi knjižarni, Maribor

vse one lepe besede, ki jih je govorila z grofco Tatenbahovo. Pred njenimi očmi je stala v vsej velikosti in slavi podoba osvobodene Ogrske in zraven nje podoba moža, ki si ga je izbrala za boritelja, stoječega v prvih vrstah boja za svobodo — grofa Tatenbaha.

Toda ta izvoljenec, ki je bil ravno tako ponosen in slavohlepen kakor grofica Ana Zrinjska, je dospel na razpotje življenja. Kam naj gre? Ali naj gre po poti, na kateri ga vodi Ana Katarina Zrinjska, koje narava diha ljubezen in koje besede obljublajo vojvodsko krono, moč in slavo? Ali pa naj se oklene ljubeče in plemenite soproge ter postane zopet zvest služabnik cesarja in države? Odločitev je bila za grofa Tatenbaha pretežka.

Ana Katarina Zrinjska je imela v primeru z grofom Tatenbahom predmet odločnega, trdnega značaja. Vendar pa je z njim delila slabost, da je verovala v neizprosno usodo ter se posluževala praznovernih sredstev. Čim bolj se je bližala odločitev v velikem boju za svobodo domovine, kjer je hotela biti v prvi vrsti, tem bolj jo je prevzemalo hrepenenje, da bi pogledala v bodočnost, ki krije v svojem naročju zmago ali pa neuspeh. Ona, ki je v Račju zasmehovala malo-

dušnega grofa Tatenbaha zaradi njegovega praznoverstva v čudodelno moč vedeževalke na Ptujskem polju, se je sedaj večkrat spomnila njegovih besed ter je želela gledati skozi zrcalo vedeževalke, pogledati v bodočnost in to kar je skrito v njenem okrilju.

V temnih gozdovih Ptujkega polja med več sto let starimi hrasti je stala v drugi polovici sedemnajstega stoletja ob malem hribčku kočica z malo kovačnico. Z mahom poraščena slama je pokrivala skromno bivališče. Nizka vrata so bila trdno zaprta, skoz okence je brlela slaba luč, da se je komaj videl zunaj sneg, ki je pokrival ravan. Bil je ravno večer pred godom sv. Antona Puščavnika v letu 1670. Ta noč je veljala pri ljudeh posebno na Štajerskem kot takozvana čarovniška noč, v kateri uganjajo čarovnice in skratki svoja čarodejstva. V tej noči je mnogokateri zemljan skušal doznati, kaj mu prinese prihodnost.

Bil je silno mrzel večer in vsak človek je, kakor tudi vsaka žival, iskal prostor, da se zagreje. Tudi v tej kočici se je netil ogenj in gost dim se je dvigal iz črnega dimnika proti jasnemu nebu.

V večerni uri sta korakala dva samotna

profesor, in Golouh Rudolf, šef borze dela, vsi iz Maribora;

za okraj murskosobotski: Faflik Fran, župnik v Puconcih;

za mesto Murska Sobota: Benko Josip, industrialec in predsednik občine v Murski Soboti;

za okraj ptujski: Vršič Ivan, predsednik občine pri Sv. Marku;

za mesto Ptuj: Dr. Senčar Matej, odvetnik v Ptuj;

za okraj slovenjgraški: Čížek Alojz, župnik v Slovenjgradcu;

za okraj celjski: Mihelčič Alojz, trgovec in posestnik na Bregu pri Celju;

za mesto Celje: Goričan Alojzij, odvetnik in predsednik občine v Celju;

za okraj šmarnski: Gajšek Florijan, gostilničar in predsednik občine v Loki.

Banski svet je, kakor je razvidno iz pravilnika, ki ga je za delovanje banskih svetov predpisal ministrski predsednik, posvetovalni organ bana ter zaseda na sedežu banovine. Člani banskega sveta morajo motriti predvsem gospodarski, socialni in kulturni razvoj okrajev in mest, ki so zanje postavljeni. Banu izročajo spomenice s potrebnimi predlogi v tem pravcu. Naposled morajo dajati nasvete o poslih v poljedelskih svetih, o zadevah drevesnic, oglednih in kontrolnih postaj, o pospeševanju živinoreje in perutninarstva, o ustanavljanju banskih konjušnic, o strokovnem šolanju kmetovalcev z banskimi poljedelskimi šolami in s poljedelskimi strokovnimi tečaji, o vzdrževanju in ustanavljanju novih banskih bolnic, dečjih domov, moških in ženskih hiralnic, banskih zdravilišč in kopališč, o podpiranju elementarno poškodovanih krajev, o vzdrževanju obstoječih in o gradnji novih cest in železnic, kakor tudi o vzdrževanju in zidanju novih šolskih zgradb, o regulaciji rek in hudournikov, o podpiranju Sokola ter kulturnih in človekoljubnih društev, skratka o vseh vprašanjih, ki se pojavijo v tem pogledu v njihovih krajih. Člani banskega sveta lahko dajejo mnenja in nasvete v tem pogledu za vso banovino.

Člani banskega sveta se ne smejo vmešavati ali vplivati na reševanje in sprejemanje sklepov v poslih upravnih oblastev in se morajo vzdržati vsakih intervencij pri oblastvih. Svoje dolžnosti kot člani banskega sveta smejo izvrševati samo na sejah banskega sveta in tem, da stajajo predloge in svetujejo ukrepe v zmislu tega pravilnika.

Banski svet se redoma shaja enkrat na leto in to najkasneje mesec dni pred končno do-

ločitvijo banskega proračuna. Seje tega zasedanja lahko trajajo največ 15 dni.

Ban sme s predhodnim dovoljenjem ministra za notranje zadeve člane banskega sveta pozvati na izredne, največ petdnevne seje. Banski svet ne more zasedati, ako ni navzoča vsaj polovica njegovih članov. Člani sveta smejo govoriti, ko dobijo besedo, in le o predmetu, ki je na dnevnem redu. Ban sme od-

rediti, da nihče o istem predmetu ne more govoriti dvakrat ter da je čas govora omejen. Članom banskega sveta, ki so pri seji navzoči, gre dnevica v višini dnevnice uradnikov I. kategorije 3. skupine. Onim, ki so izven sedeža sej, pripada poleg tega še potni trošek teh uradnikov, kakor tudi dnevica za čas potovanja na seje in za povratek.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 5. julija so pripeljali špeharji na 27 vozeh 37 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 15 do 30 Din, špeh pa po 17 do 19 Din. Krompirja je bilo 13 voz s 63 vrečami po 2.50 do 3 Din, čebula 4, kumare 1 do 8 Din. Sena je bilo 18 voz po 60 do 65 Din, slame 8 voz po 40 do 50 Din, en škop 2 Din. Pšenica 2 do 2.50, rž 2, ječmen 1.50 do 2, oves 1.25 do 1.50, koruza 2, ajda 1.50, proso 2, fižol 2.50, fižol v stročju 1, grah 1, črešnje 2 do 3 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 25 do 80, raca 20 do 40, gos 35 do 60, sveže zelje 1 do 6, kislo zelje 4, buče 2 do 4, paradižniki 12, gobe 2.50 do 4 Din. Hruške 12, hreskve 24 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 36, jajca 0.60 do 1, med 14 do 16 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 4. julija tega leta je bilo pripeljanih 338 svinj in tri koze; cene so bile sledeče: Mladí prašiči 7 do 9 tednov stari komad od 200 do 250 Din; 3 do 4 mesece stari od 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari od 450 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari od 600 do 850 Din; eno leto stari od 1000 do 1200 Din. En kg žive teže od Din 11 do 13; en kg mrtve teže pa od Din 15 do 16.50. Prodanih je bilo 155 svinj.

Zdravilne rastline, v besedi in podobni z navodilom, kako se nabirajo in sušijo. Knjižica stane Din 6.— Čas za nabiranje zdravilnih rastlin je tu! Znano je, da je Slovenija izredno bogata na zdravilnih rastlinah, samo, da jih ne znamo zbirati in sušiti. Ne-le posamezni kmetje in vničarji, ampak tudi trgovci naj bi se začeli za stvar zanimati! V sedanjih časih se težko dobi denar, zdravilne rastline pa imajo svojo ceno! Ako bi kdo ne vedel, kam se naj proda zdravilne rastline, naj vpraša v apotekah. — Naročajte knjižico »Zdravilne rastline« pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6.

ZARAZVEDRILLO

Vojaška. Nov kavalerijske rekrut je dobil najbolj nagajivega konja v celí četí. Narednik pride pred četo in zapove rekrutom: »Zapomnite si, nihče ne sme s konja brez povelja.« — Rekrut se je komaj dobro vsedel v sedlo, ko konj že začne bití in skakati na vse strani. Narednik zapove dirko v galop. Rekrutov konj pa se postavi na prve noge in vrže rekruta čez glavo na tla. Zdajci pridirja k njemu narednik, rekoč: »Ali nisem rekel, da ne smeš brez povelja s konja? Kdo ti je dal povelje?« — Rekrut: »Vejo kaj, gspud, samu tamle se usedte, k'sem se jest, pa bodo šli tudi vani brez vsakega povelja dolí...«

Domišljavost. Turški sultan Ahmed III. je bolehal na domišljavosti in si domišljal, da mu sedi na nosu velika muha, ki se ne da pregnati. Trud vseh zdravnikov, da bi ga ozdravili, je bil zaman. Pokličejo francoskega zdravnika de Duca. Ta mu da neko omamlilo, mu potegne z nekim orodjem parkrat preko nosa in mu zdajci pokaže muho, ki jo je bil že prej v ta namen pripravil, rekoč: »Vidite, tu je!« — »Da, ta je, ta!« vzklikne sultan ves radosten. »Ta spaka mušja me je mučila tako dolgo in nikdo je ni maral videti.« — Sultan je bil ozdravljen.

Listnica uredništva. Velika Nedelja: Svoto 10 Din smo izročili upravnistvu na račun Vaše naročnine. Da ste nam zdravi!

potnika po tem gozdu v smeri proti tej koči. Bil je mož vitke postave, ogrnjen v kratek plašč, izpod katerega se je videl meč, na glavi mu je čepela visoka kapa. V desnici je nosil svetilko, od koje je padala svetloba na njegov blede obraz. V levi je držal za uzdo vranca, na katerem je sedela ponosna gospa, ogrnjena v plašč, ki je bil obrobjen z dragoceno kožuhovino. Drugi manjši konjiček, bržkone določen za voditelja, je letel zadaj kakor psiček.

Mož se je ustavil pred kočo. Potrkal je trikrat na okenska vratca, ki so se takoj odprla. Rahel: Kdo je, se sliši in s črno ruto pokrita glava ženske se prikaže. Ko je zagledala gospo in njene spremljevalce pred kočo, je takoj zaprla okno in šla k vratom, da jih odpre.

Medtem se gospa obrne k svojemu spremljevalcu ter mu reče: »Jezdi k bližnji gostilni tam ob bregu, Rudolfi, v eni uri pa pridi po me.«

Rudolfi, kajti on je bil, pokima z glavo ter zgine z obema konjema v gozdu, gospa pa stopi v kočo.

Soba je bila mala, stene so bile zbite iz ilovice, mala miza, postavljena ob steni, dva skoraj na pol polomljena stola in stara omara, to je bilo vse pohištvo. V enem kotu je bilo ognjišče, na

katerem je bil kup žerjavice, poleg katere je sedela velika črna mačka ter pazljivo gledala gospo.

Prebivalca koče je bila mala, precej debela ženska v starosti približno štirideset let, bledega obraza, ob katerem so se vsipali rdeči dolgi lasje; v okroglem obrazu se je svetilo dvoje ne navadno velikih oči, katerih zelenici sta škilili na dve strani. Kratek nos je imel grd izrastek, ki ga je pokrivala črna ruta.

Ta ženska je bila znana med ondotnimi prebivalci po imenu Prihta Rosenberger. Bila je na glasu kot prebrisana, v marsikaterih stvareh izkušena ženska. Njen sloves kot poznavalke zdravilnih rastlin in kot vedeževalke je bil daleč razširjen, zato se je marsikateri zglasil pri njej, bodisi bogat ali reven, ki je iskal pomoči.

Glas o tej izkušeni ženski se je raznesel tudi čez meje Štajerske. Zato je prišla k njej tudi ta gospa, ki je dopotovala iz daljnega kraja, da se pouči pri vedeževalki o vsem, kar ji teži srce.

Vedeževalka se ji približa ter jo vpraša:

»Kaj želite?«

Gospa pogleda po sobi ter odgovori:

»Mislim, da me je moj sluga pripeljal na pravo mesto. Ali sem v hiši znane zdravnice, ve-

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden!

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razentega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mišne zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: **Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.**

Iz katere banovine je potreben izvoz vina?

Krizo v vinogradništvu Jugoslavije bi bilo mogoče odstraniti najenostavnejše z dvigom izvoza. Za poživljenje izvoza je razpisala naša vlada posebne izvozne premije, osnovala je poseben oddelek za zunanjo trgovino itd.

Seveda se bodo čutili mnogi poklicani in nepoklicani vinogradniki, vinski trgovci ter vinarske zadruge glede prejema podpore zapostavljene in potisnjene v ozadje. Baš radi tega sem sestavil statistiko, da si lahko ustvari

iz nje vsak pravilno misleč človek pravo sodbo. Statistika temelji na uradnem izkazu iz leta 1925 glede prebivalcev in vinogradništva v Jugoslaviji.

Banovina	Prebivalcev		Površina vinogradov		Produkcija vina hl			Lit. vina na osebo	Odvišek
	skupno	%	skupno ha	%	skupno	%	na ha		
1 Dravska	1,177861 ⁽⁵⁾	9.43	24401 ⁽⁴⁾	13.71 ⁽³⁾	616275	15.05	24.5 ⁽⁵⁾	52.40	+ ⁽²⁾
2 Savska	2,219379 ⁽¹⁾	17.75	29298 ⁽³⁾	16.74 ⁽¹⁾	808719	19.71	25.3 ⁽³⁾	36.45	—
3 Vrbaška	649463	5.20	101	0.06	8519	0.09	32.5 ⁽¹⁾	0.54	—
4 Primorska	1,068315	8.55	31954 ⁽²⁾	17.95 ⁽⁴⁾	593940	14.50	12.7	55.60	+ ⁽¹⁾
5 Drinska	2,021914 ⁽²⁾	16.17	10879	6.12	294217	7.19	21.2	14.55	—
6 Zetska	499012	3.99	8879	4.99	242187	5.92	24.0	48.50	+ ⁽³⁾
7 Donavska	1,494929 ⁽⁴⁾	11.97	35994 ⁽¹⁾	20.20 ⁽²⁾	677191	16.52	18.5	45.30	+ ⁽⁴⁾
8 Moravska	1,055984	8.45	20765 ⁽⁵⁾	11.58 ⁽⁵⁾	500841	12.22	25.0 ⁽⁴⁾	47.39	+ ⁽⁵⁾
9 Vardarska	1,530789 ⁽³⁾	12.24	9091	5.11	160070	3.91	19.0	10.46	—
10 Beograd	780989	6.25	6611	3.71	200453	4.89	30.0 ⁽²⁾	25.60	—
Skupno...	12,498585	100.00	177966	100.00	4,097412	100.00	24 povpr.	33.67	

1. Kar se tiče števila prebivalcev v Jugoslaviji je po odstotkih na prvem mestu Savska banovina, na drugem Drinska, na tretjem Vardarska, na četrtem Primorska in na petem Moravska banovina.

2. Z ozirom na z vinogradi obdelano površino in na množino hektarjev prednjači Donavska banovina, na drugo mesto pride Primorska, na tretje Savska, na četrto Dravska in na peto Moravska banovina.

3. Kar se pa tiče količine pridelane vina, zavzema prvo mesto Savska banovina, tej sledi Donavska, za to pride Dravska, Primorska in Moravska banovina.

4. Kar se tiče producirane količine pri hektarju od trte zasajene ploskve, je na prvem mestu Vrbaška banovina, za to Beograjska, Savska, Moravska in Dravska banovina.

5. Najvažnejša točka glede nujnosti izvoza je razvidna iz zadnje kolone,

koliko litrov pridelanega vina odpade iz dotične banovine na eno osebo. Z ozirom na to točko prednjači Primorska banovina, potem sledijo: Dravska, Zetska, Donavska ter Moravska banovina.

Kot zaključek iz zgorajne statistike sledi nujna potreba podpore po tem-le ključu: **Primorska in Dravska banovina**. Treba bo tudi tema dvema banovinama nakloniti vse izvozne prednosti.

Glede izvoza vin iz Dravske banovine je naravna potreba, odkar ljudje pomnijo, milo ognjevita, na kislini revna vina jemati iz Banata in Srema in z njimi zrezati povprečno kisa in bolj trda štajerska vina.

S katerimi sortami in kako se naj to zgodi, je bila vedno skrivnost posameznih vinskih klet. Na podlagi kemičnih razkrojitev (analiz) naravnih vin lahko tudi objavimo ogrodje rezanja in razmerje za rezanje določenih

količin. Notrajne sorodstvene stopnje zamore določiti le preizkušeni kletar sam in ne kak kemik ali matematik.

In ravno taka vina rabimo za izvoz, kajti le lastnosti teh povspešujejo človeško zdravje. — Pa uživanje in presojo takih vin je sedajni človeški rod skoro popolnoma zavrgel in jih nadomestil s poboljšanimi umetnimi vini, ki so panč iz spirituoze.

Franjo Rudl.

NAŠA DRUŠTVA

Vsem društvom! Te dni razpošiljam vsem društvom zelo važen material za posebne prireditve, ki se naj vršijo vsaj v vseh večjih krajih za več društev skupaj, ako že ne v vsakem kraju. Opozarjamo posebno fante in dekleta na ta material, naj takoj v domačem

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroska c. 5

deževalke in čarovnice Prihte na Ptujskem polju?»

Nagovorjena povese oči in neka plahost se ji trenutno pokaže na obrazu. Čez nekaj časa spregovori z rahlim nasmehom:

»Tako me imenujejo ljudje. Jaz pa nisem zdravnica, ne vedeževalka, še manj pa čarovnica. Naj me Bog obvaruje pred takim počenjanjem!»

»In vendar,« poseže vmes gospa, »je zdravilo, napravljeno iz zelišč v tem kraju, rešilo grofa Tatenbaha gotove smrti, katero so mu zdravniki že napovedali.«

Ženska je gledala mrko pred se ter reče:

»Ni prav, da je grof povedal, česar bi ne smel. V bodoče Prihta ne bo nobenemu več skuhal takega zdravila, namreč se bo še bolj zaprla pred nevhvaležnimi ljudmi.«

»Ne delajte tega,« reče gospa, »kdor zna viliti tako tekočino v žile bolnega človeka, da ozdravi, ta ne sme zapreti svoje hiše onim, ki trpijo in prosijo.«

»Rekla sem vam že,« reče vedeževalka nevoljno, »da ne kuham nobene čarovniške pijače. Kar sem dala grofu Tatenbahu, je navadno zelišče, ki ga najdete tudi pri vas.«

»Pomirite se, dobra žena,« reče gospa, »ne

bojte se me. Nisem prišla kot vohunka krvne sodnije v Gradcu ali Celju, da bi vas obtožili čarovništva ali drugih prepovedanih stvari.«

Vedeževalka pogleda gospo z dolgim in ostrim pogledom, nato pa reče z mirnim glасom, iz katerega je odmevalo zaupanje:

»Od vas, plemenita gospa, se nima prebivalca te kože ničesar bati. Ana Katarina Zrinjska je preveč ponosna in vzvišena, da bi bila ovaditeljica uboge kočarice, katero so razvpili kot vedeževalko in čarovnico, ker ne poznajo njenih čisto naravnih sredstev. Sicer pa je,« pripomni Prihta s posebnim naglasom, »tudi soproga prevzvišenega hrvatskega bana stopila v to ubogo kočjo, da dobi nasvet od mirne kočarice.«

»Vi me že poznate,« vpraša gospa presenečena.

»Poznam vas, grofica Zrinjska, in tudi vem, zakaj ste prišli v mojo kočjo.«

Na obrazu grofice Zrinjske — kajti ona je bila, ki je prišla s konjušnikom Rudolfijem — se je bralo veliko začudenje; stopila je korak nazaj in je pozorno opazovala priprosto postavo vedeževalke, ki ni imela ničesar nenavadnega na sebi.